

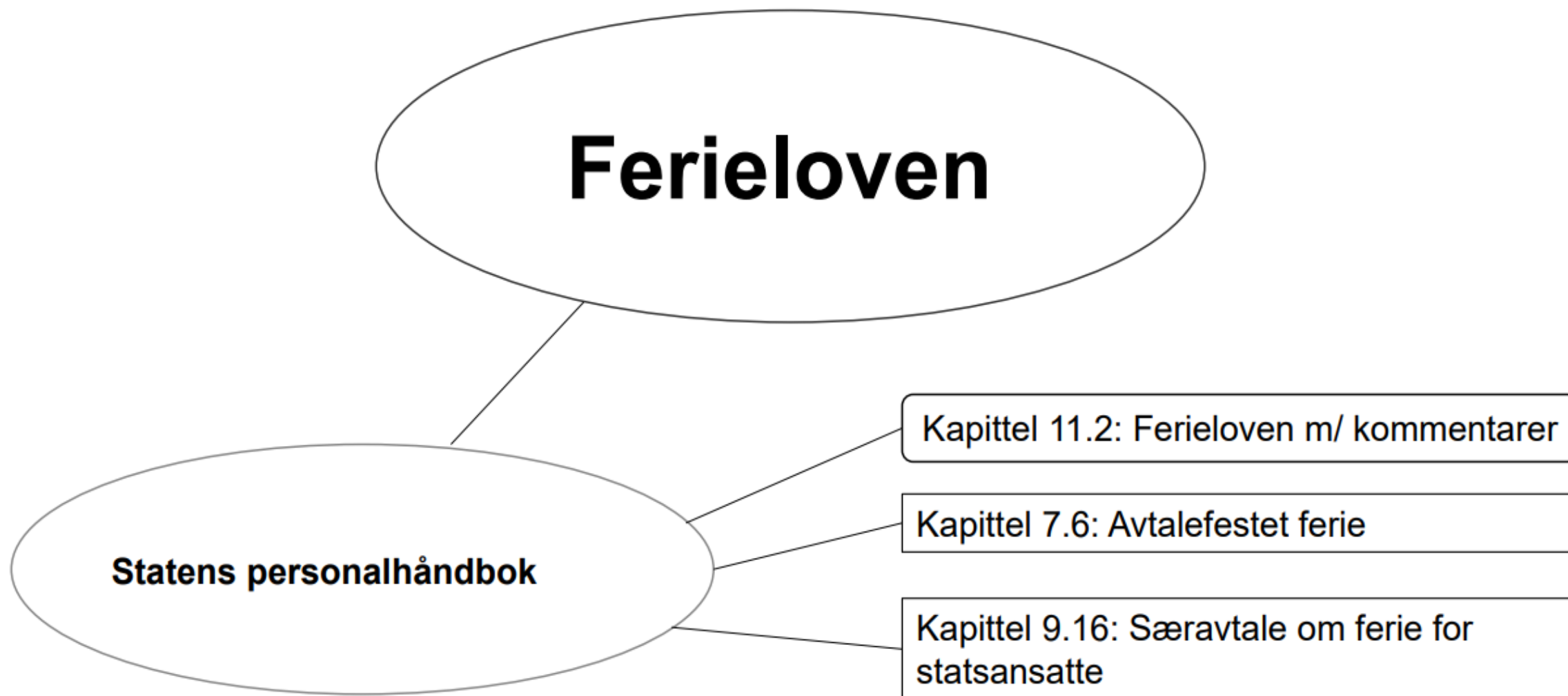
FERIE

Seksjon tid
2024

Tema

- Ferietid
- Feriepenger

Sentralt regelverk

GENERELT OM FERIELOVEN

Hvem omfatter loven?

- Hovedregel: «Arbeidstaker»
- Både faste- og midlertidig ansatt
- Ufravikelig

Arbeidstakerbegrepet

Moment i vurderingen:

- Om vedkommende er i et **avhengig** arbeids- eller tjenesteforhold
- Om vedkommende har plikt til å stille sin **personlig arbeidskraft til disposisjon** for arbeidsgiver
- Hvem har **tilsyn** med arbeidet / gir **instrukser**
- **Avlønning**
- Avtale om **oppsigelsesfrister**
- Hvem er **ansvarlig** for resultatet
- **Hvor foregår arbeidet**

Arbeidstakerbegrepet

Omfatter også:

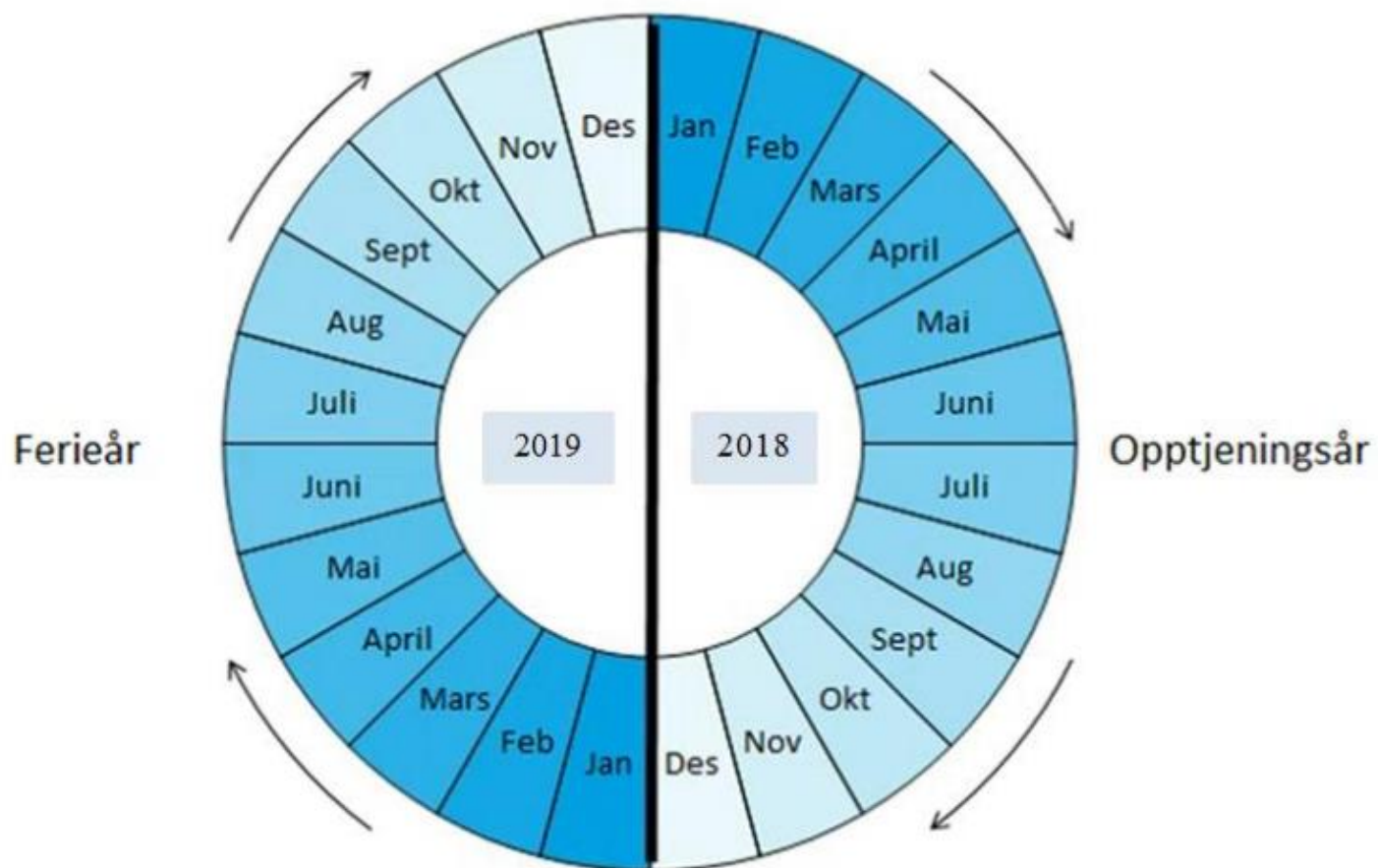
- **Lærlinger**
- **Militær personell**
- Arbeidstakere som har **permisjon** (sykdom, fødsels- og omsorgspermisjon)
- **Pasienter** ved helseinstitusjoner og **innsatte** i fengsels- og sikringsanstalter (ordinært arbeid – ikke del av terapi)

Arbeidstakerbegrepet

Grupper som faller utenfor:

- **Medlemmer** i komiteer, utvalg og nemnder
- **Styremedlemmer**
- Statsansatte som innehar **offentlig ombud** som de er oppnevnt til
 - Eksempler: Lagrettemenn, meddommere, skjønnsmenn, rettsvitner

Opptjeningsår og ferieår

FERIEFRITID

Generelt om feriefritid

- Arbeidsgiver **skal** sørge for at arbeidstaker får ferie
 - **Unntak:** arbeidstakerens feriepenger dekker ikke lønnsbortfallet i ferien
- Total ferietid = 5 uker per år
 - I henhold til ferieloven = 4 uker og 1 dag
 - Avtalefestet ferie i staten = 4 dager
- Arbeidstaker **over 60 år** + 1 uke

Feriefritid for deltid eller skift- / turnusarbeidere:

- Fri på **varierende** virkedager:
 - Fridager som faller på virkedager i ferien regnes som ferie
- **Eksempel:** 80% stilling og jobber 4 dagers uke
 - Etter 4 uker ferie gjenstår 4 vanlige arbeidsdager

Feriefritid for søndags- og skiftarbeidere

- Kan få tilleggsfritid på bakgrunn av **uregelmessig arbeidstid** (ubetalt)
- Skal sikre arbeidsfri minst en av søndagene i tilknytning til ferie
- Vil gjelde ved avvikling av minst 1 uke ferie

Feriefritid for skift- og turnusarbeidere

- Arbeidstaker har **rett** til en hovedferie på 21 sammenhengende kalenderdøgn + 16 timer
- Sikrer at denne arbeidsgruppen likestilles med de som arbeider normal arbeidsuke
- Eksempel: Arbeidstaker avslutter vakt søndag kl. **22:00**
– neste vakt mandag kl. **14:00** (etter 3 uker ferie)

Feriefritid for arbeidstakere over 60 år

- En ekstra uke med ferie for arbeidstakere som fyller 60 år **i løpet av** ferieåret
- Ved **deling** av ferien – ferie tilsvarende normal arbeidsuke

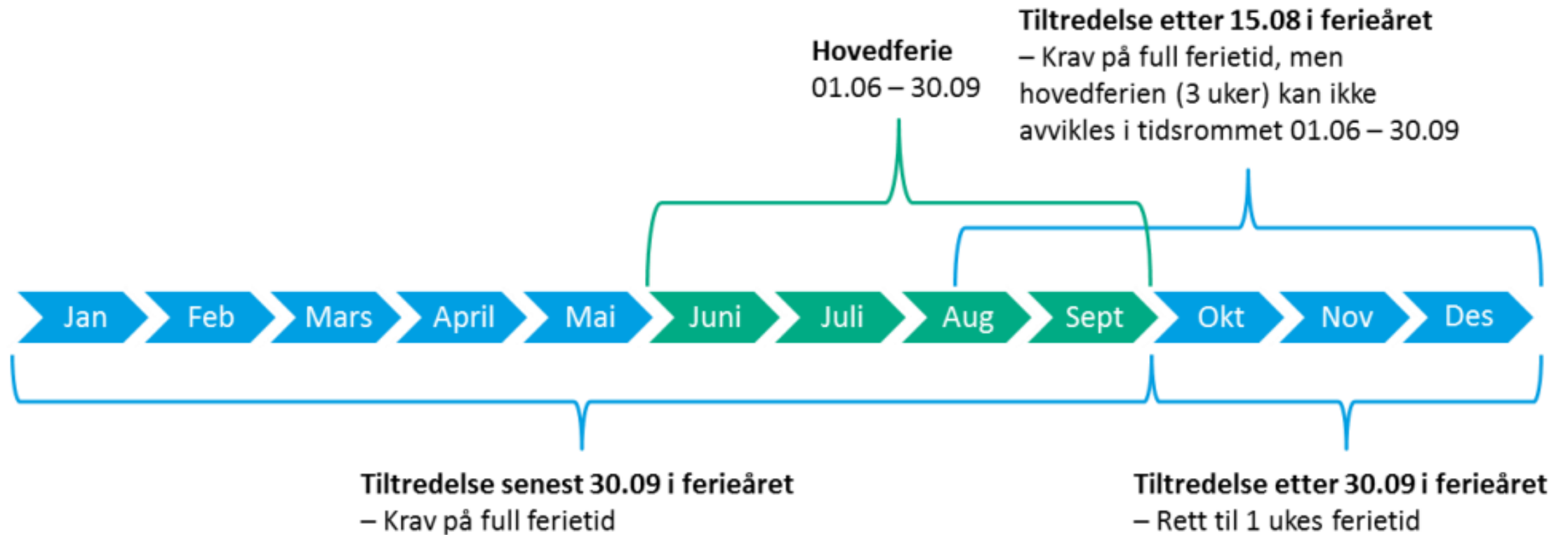
REGLER OM FERIEAVVIKLING

Generelt om hovedferie

- Tidspunkt: 1. juni – 30. september
- Arbeidstaker har krav på **3 ukers sammenhengende** ferie i denne perioden
- + avtalefestet ferie: **1 uke sammenhengende** ferie (= til sammen 4 uker)
- Gjelder **ikke** ved tiltredelse **etter** 15. august i ferieåret

Feriers lengde ved ansettelse i ferieåret

Fastsettelse av ferietidspunkt

- Arbeidsgiver har **drøftingsplikt** om fastsettelse av feie (med den enkelte eller tillitsvalgte)
- Arbeidsgiver har **styringsrett** ved uenighet

Godkjenning av ferietidspunkt

- Tidligst mulig – **senest 2 måneder** før ferien starter
- Arbeidstakere over 60 år – **minst 2 uker** før avvikling av ekstraferie
- Unntak: Driftsmessige forhold/ mindre enn 2 måneder igjen av ferieåret (**«særlige grunner»**)

Endring av fastsatt ferietid

- Endring når **nødvendig** – forutsatt at arbeidstaker ikke har mottatt godkjent ferietidspunkt
- Ellers bare når «uforutsette hendelser» vil skape «vesentlige driftsproblemer»
- Arbeidstaker kan kreve **erstatning** for dokumenterte merutgifter

SPESEIELLE REGLER OM FERIE

Arbeidstakere uten full opptjening av feriepenger

- Ved delvis opptjent ferie:
 - **Redusert** ferietid med full lønn
 - Eller **full** ferietid med lønn for de dager som er opptjent – trekk i lønn for de resterende dager
- Utbetalt feriepenger for full ferie hos annen arbeidsgiver – må ta ut ferie

Ansatte i permisjon

- Permisjon med foreldrepenger i hele hovedferieperioden
 - Kan **motsette** seg avvikling av hovedferie
- Permisjon avsluttes etter 30. september i ferieåret
 - Kan pålegges å **avvikle** resterende ferie
- Arbeidstaker kan **kreve** å avvikle ferie i permisjonstiden
 - Permisjonen **forlenges** tilsvarende

Forskuddsferie og overføring av ferie

- Adgang til å avtale **2 ukers forskuddsferie** – uavhengig av opptjente feriedager
- Adgang til å avtale overføring av **2 ukers ferie** til det påfølgende ferieåret + **den avtalefestede ferien**
- Totalt **14 arbeidsdager** for arbeidstakere med ordinær 5- dagers uke
- Avtalen **må** være skriftlig

Overføring av ferie

- I følgende tilfeller skal ferien overføres til neste ferieår:
 - Ferie som i **strid med loven** ikke er avviklet
 - Ved **arbeidsuførhet**, og
 - Ved avvikling av **foreldrepermisjon**
- Ingen øvre grense for overføring av feriedager
- Arbeidstaker kan kreve **erstatning** ved rettsbrudd

Avvikling av ferie i oppsigelsestiden

- Når **arbeidstaker blir sagt opp** kan ferien ikke legges til oppsigelsestiden uten arbeidstakers samtykke
 - Unntak: oppsigelsestid 3 måneder eller lengre
- Når **arbeidstaker selv sier opp** kan ferien fastsettes og avvikles i oppsigelsestiden
- Gjelder også avtalefestet ferie
- Avtalene **må** være skriftlig

Ferieavvikling under sykdom

Sykdom inntreffer før ferie:

- Kan kreve ferien **utsatt** til senere i år (100% arbeidsufør)
- **Frist** – siste arbeidsdag før ferie
- Krever **legeerklæring** (ikke egenmelding)
- Gjelder kun **egen sykdom**
- Avtalen **må** være skriftlig

Ferieavvikling under sykdom

Sykdom oppstår i ferien:

- Feriedagene kan **utsettes** og gis som ny ferie senere i året
- Gjelder fra **første dag** man blir syk i ferien
- Fremsettes uten «**ugrunnet opphold**» etter at arbeidet er gjenopptatt
- Krever legeerklæring (ikke egenmelding)
- Gjelder kun egen sykdom

- Avtalene må være skriftlig

FERIEPENGEBEREGNING

Beregningsgrunnlaget

- Feriepenger beregnes av all **arbeidsinntekt** som er utbetalt i opptjeningsåret
- Kompensasjonstillegg **inkluderes** (Særavtalen for reiser utenlands)
- Feriepenger utbetalt i opptjeningsåret **inkluderes ikke**

Feriepengeprosent

- Feriepengeprosent er 12% (inkludert avtalefestet ferie)
- Arbeidstakere over 60 år får 2,3% tillegg
- Begrenset oppad til 6G (Folketrygdens grunnbeløp)
- Grunnbeløpet endres 1. mai hvert år

Beregning av feriepenger juni

- Særavtaler om ferie for statsansatte sier at feriepenger skal utbetales i juni i stedet for lønn
- Lønn juni måned
- + Feriepenger 12% + 2,3%
- - verdien av 25 (30) feriedager ved full opptjening
- Vanlig lønn utbetales når ferien avvikles uansett på hvilket tidspunkt

Beregning av feriepenger juni

- Arbeidstakers lønn per juni legges til grunn
- Tidspunkt for ferieavvikling avgjør («taper»/»vinner»)
- Skille mellom varige og midlertidige endringer av stillingsprosent

Beregning av feriepenger

Varig reduksjon i stillingsprosent:

- Eksempel: Arbeidstakeren har **fratrådt deler av sin stilling**, for eksempel ved overgang til delvis AFP (oppsigelse av del av stilling)
- **Sluttoppgjør** for fratrådt del av stilling
- Ferie avvikles i samsvar med **deltidsprosent**

Beregning av feriepenger

Varig økning i stillingsprosent:

- Eksempel: Arbeidstaker har ikke lenger full opptjening av feriepenger på grunn av **økt stillingsprosent**
- **Ny beregning** må foretas dersom ferie avvikles etter juni måned
- Antall feriedager med lønn blir **færre**

Beregning av feriepenger

Midlertidig endring av stillingsprosent:

- Beregning i juni foretas
- Senere endringer berører ikke ferieberegningen – ingen omberegning

Grensedragningen mellom varig og midlertidige endringer er opp til enkelte virksomheter å vurdere (KMD)

Sikringsbestemmelsen

- Dersom ordinær lønn under 5 ukers ferie utgjør mer enn de prosentberegnete feriepengene etter lønnstabellen i juni, skal **ordinær lønn** utbetales
- Sikringsbestemmelsen gjelder ved **stort opprykk** (økning i lønn) i ferieåret – opptjente feriepenge vil da ikke dekke ny dagsats x antall feriedager
- Gjelder for ansatte på hovedtariffavtalen

Utbetaling av feriepenger

Feriepenger **utbetales** også i følgende tilfeller:

- Arbeidstaker slutter i virksomheten
- Alders- / uførepensjon (hel eller delvis)
- Dødsfall (tilfaller boet, jf. Også HTA §23)

- Utbetaling foretas siste vanlige lønningsdag før fratreden. Den del av feriepengene som ikke lar seg beregnes kan utbetales i fbm. det avsluttende sluttoppgjøret

Utbetaling av feriepenger

- Arbeidsgivers adgang til å foreta trekk i feriepenger:
 - Feriepenger er en del av lønnen
 - Kun trekk i henhold til arbeidsmiljøloven § 14-15
- Utbetaling av lønn i stedet for ferie
 - Arbeidstaker skal avvikle lovbestemt ferie
 - Kan ikke velge lønn fremfor å ta ut feriedager

Hovedregelen

- Arbeidstaker er **ikke** lovmessig forpliktet til å avvikle ferie uten lønn
- Ferie uten lønn kan skyldes:
 - Tiltredelsetidspunkt
 - Permisjon
 - Varig økning i stillingsprosent
- Arbeidstakere over 60 år, der 6G ikke fullt ut kompensierer lønnsbortfallet for den 6. ferieuken

Direktoratet
for forvaltning og
økonomistyring